

Toomas Hiio

Karin Lippus

# LÄHIAJALUGU I

Gümnaasiumiõpik

▼maurus

Väljaandja kinnitab õpiku vastavust kehtivale gümnaasiumi riiklikule õppekavale ning haridus- ja teadusministeeriumi poolt õppekirjandusele kehtestatud nõuetele.

Toomas Hiio, Karin Lippus  
Lähiajalugu I  
Gümnaasiumiõpik

Retsenseerinud Kaarel Piirimäe, Viivi Rohtla  
Toimetanud Mirjam Puumeister  
Keeletoimetanud Marika Kullamaa  
Korrektuuri lugenud Piret Pöldver  
Küljendanud Tuuli Järmut, Kristjan Allik  
Kaardid: Villu Järmut, Tuuli Järmut  
Mõistesõnastiku koostanud Toomas Schvak  
Küsimused koostanud Heli Kirsi, Katrin Männik

Kirjastus on püüdnud ühendust saada kõigi illustratsioonide autorite või nende volitatud esindajatega. Palume neil, kellega me pole ühendust saanud, pöörduda kirjastuse Maurus poole.

Leibniz-Institut für Bildungsmedien  
Georg-Eckert-Institut  
- Forschungsbibliothek -

2022/1049

ISBN 978-9949-559-44-2

Autoriõigus: Toomas Hiio, Karin Lippus, Maurus Kirjastus OÜ, 2016

Kirjastus Maurus  
Tartu mnt 74, Tallinn 10144  
Telefon: +372 5919 6117  
www.kirjastusmaurus.ee  
tellimine@kirjastusmaurus.ee

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Ilma autoriõiguse omaniku kirjaliku loata pole lubatud ühtki selle väljaande osa paljundada ei mehaaniliselt ega muul viisil.

EW  
H-58  
(1, 2016) 1

# SISUKORD

<b>Maailm esimese maailmasõja eel</b>	<b>6</b>
1.1. Ühiskonnad enne I maailmasõda: moderniseerumise jätkumine	10
1.2. Monopolid ja maailmamajandus 1870–1914	18
1.3. Impeeriumid ja imperialism	26
1.4. Sajandivahetuse ideed ja liikumised	36
1.5. Sisepoliitika enne esimest maailmasõda	44
1.6. Sajandivahetuse Venemaa ja 1905. aasta revolutsioon	52
1.7. Suurriikide liidud ja kriisid enne esimest maailmasõda	60
<b>Esimene maailmasõda</b>	<b>69</b>
2.1. Suurriikide võidurelvastumine	70
2.2. Sõja algus. Aastad 1914–1915	78
2.3. Sõjategevus 1916. ja 1917. aastal	86
2.4. Revolutsioonid Venemaal 1917. aastal	94
2.4.a Eesti sõjasündmuste keerises	102
2.5. Viimased suured lahingud ja sõja lõpp 1918. aastal	108
2.6. Impeeriumide lagunemine ja Pariisi rahukonverents	116
2.7. Kodusõda Venemaal	124
2.7.a Eesti vabadussõda	132

<b>Sõdadevaheline maailm</b>	<b>141</b>
3.1. Uus maailma poliitiline kaart. Rahvasteliit	142
3.2. Maailmamajandus ja rahvusvahelised suhted 1920. aastatel	148
3.3. Ameerika Ühendriigid ja ülemaailmne majanduskriis 1930. aastatel	156
3.4. Euroopa demokraatlikud riigid 1919–1939	164
3.5. Autoritaarsete režiimide ja diktatuuride kehtestamine Euroopas	170
3.6. Totalitaarsed riigid Euroopas 20. sajandil	178
3.6.a Nõukogude Venemaa ja NSV Liit	184
3.6.b Saksamaa 1918–1939	192
3.7. Rahvusvahelised suhted 1930. aastatel ja suuremad relvakonfliktid	200

<b>Teine maailmaõda</b>	<b>209</b>
4.1. Teise maailmasõja eelõhtu	210
4.2. Sõda Euroopas 1939–1940	216
4.3. Sõda kujuneb maailmasõjaks	222
4.3.a Maailmavaatesõda	228
4.4. Murrang sõjas 1942. aastal ja liitlaste pealtung	234
4.5. Sõda Euroopas 1943–1944	240
4.6. Teise maailmasõja lõpp ja tagajärjed	248

<b>Mõistesõnastik</b>	<b>256</b>
-----------------------	------------